

Jaarverslag 2019

SNELHEDEN VAN DE METROPO(O)LDER

Bevragen, afstemmen, verbinden en experimenteren

podium
voor architectuur
Haarlemmermeer
en Schiphol

VOORWOORD

Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol functioneert als onafhankelijk kennis- en ontwerpnetwerk. De meerjarige inhoudelijke lijnen, urgentie en ontwerpopgaven komen voort uit mondiale vraagstukken. Dit betekent dat het nemen van tijd en ruimte op grote thema's een voorwaarde is om tot stappen en voorwaartse bewegingen te komen. Per jaar en per programmaonderdeel wordt naar een innovatieve of bewezen methode gezocht; wat werkt goed en wat minder?

Podium heeft de positie van aanjager op grote en kleine vraagstukken die belangrijk zijn voor bewoners, ondernemers en jongeren met hun niet aflatende toekomstgerichte blik. Podium organiseert een uitgebreid programma over de ruimtelijke inrichting van de Metropo(o)lder binnen de context van de MetropoolRregio Amsterdam. Het vertalen van deze vragen in verschillende vormen: herkenbaar, behapbaar voor bewoners, jongeren, bedrijven, overheid en het onderwijs. Podium voor Architectuur werkt samen met uiteenlopende partners aan ruimtelijke opgaven en innovatieve vraagstukken. In toenemende mate speelt participatie en draagvlak een rol in ruimtelijke ontwikkeling en de betrokkenheid van bewoners. Inzichtelijke processen en besluitvorming; hoe kunnen bewoners daar een bijdrage aan leveren, in welke vorm, met welke stem en wat wordt er uiteindelijk mee gedaan? Zichtbaarheid was in 2019 belangrijk: zichtbaarheid van de 33 kernen en hun identiteit, naast de zichtbaarheid van de grote opgaven als klimaat en energie in de directe leefomgeving.

De meerjarige thema's van Podium zijn herkenbaar voor de brede kring van online volgers en deelnemers aan activiteiten. De integrale benadering (circulair en inclusief) van de opgaven, kreeg in voorgaande jaren een verdieping vanuit visualisatie, om te toetsen 'is dit wat we bedoelen?' De scenario's voor wonen, de luchthaven, datatechnologie, voedselproductie en energie bleken goede vragen. In 2019 heeft het verbeelden extra betekenis gekregen tijdens de vele dialogen, in verschillende verschijningsvormen met een gevarieerd betrokken publiek. Met het direct vastleggen van de dialoog in de vorm van getekende verslagen, konden deelnemers toetsen of de interpretatie van hetgeen men inbracht, juist was en gehoord werd. Het vanzelfsprekende netwerkuurtje werkte zoals altijd verdiepend, want er was een gericht gesprek dat relaties liet ontstaan of bevorderde.

De regio is in beweging. Verbinding is altijd een doel, zeker omdat de mens de neiging heeft om in zijn eigen organisatie, discipline of belang de focus naar binnen te keren. Het blijft een niet afnemende inspanning om partijen te koppelen en de positie van Podium als onafhankelijk platform te bestendigen en betekenis te geven.

Ook in 2019 was de samenwerking binnen het netwerk divers. Inhoud is sturend voor samenwerking, met ruimte voor het oppakken van actuele opgaven en initiatieven. In 2019 bleek leefbaarheid en de definiëring vanuit verschillende sectoren een aandachtsveld. De koppeling van de Energietransitie en Erfgoed is functioneel gebleken. De enorme opgaven van de MRA zijn in 2019 geconcretiseerd, gevisualiseerd en bevraagd, van Zaanstad tot en met de Noordzeekanaalzone met Velsen en Tatasteel. Haarlemmermeer strekt zich als fusiegemeente inmiddels uit tot aan het kanaal, ingeklemd tussen de buurgemeenten Amsterdam en Velsen.

De verbreding van het publieksbereik, dat alle leeftijden en achtergronden beslaat, is gecontinueerd. Met een nieuwe website zijn we veel beter in staat de actualiteit direct te ontsluiten en Podium daardoor duidelijker te manifesteren. Het team heeft veel inhoudelijke steun gekregen van de Stichting Vrienden en de Programmaraad. Het programma hebben we kunnen realiseren dankzij de steun van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, waarvoor onze dank.

Namens het team,

Yvonne Lub
Directeur

INHOUDSOPGAVE

'In deze dynamische regio, die illustratief is voor globale vraagstukken, signaleren we in toenemende mate verschillende leefstijlen met verschillende snelheden en verschillende behoeften. Een zelden genoemde definitie van duurzaamheid is ook het synchroniseren van snelheden'

Jeroen van Mechelen | Programmaraad
Uit: Aanvraag SCI 2019

Inleiding activiteitenprogramma

Basisprogramma

- A. Jongeren ontwerpen aan de polder
- B. Kinderworkshops de jonge architect
- C. Dag van de Architectuur
- D. Ongebruikelijke erfgoedexcursies

1 | Betere luchthavenregio

- Positieve Dilemma's, lezingen & dialogen
- Ontwerpateliers 'Make Some Noise'
- Proeftuin Rijsenhout – monitoring experiment

2 | Safari MRA

- Experts reizen langs de grote opgaven

3 | Woningbouwopgave Haarlemmermeer binnen MRA

- Inclusief Wonen
- Nieuwe financiële modellen
- Woonsymposium met marktpartijen
- Wonen bij de boer – een zoektocht naar identiteit, leefstijl en architectuur

4 | DATA & ENERGIE

- Collectieve intelligentie op weg naar een intelligente regio
- Gamification energietransitie – een ruimtelijk ervaringsspel

5 | INITIATIEVEN UIT DE POLDER

- Makersplaats Metropo(o)lder
- Voedselverbindingen in de MRA

Deelnemers: 4.242

Bezoekers: 14.070

Online bereik: 2.134.248

www.podiumarchitectuur.nl
www.lerenindemetropolder.nl
www.metropolder.nl

Nieuwsbrief

Twitter | LinkedIn | Facebook | Instagram

In november is de nieuwe website online
gegaan inclusief lerenindemetropolder
en een nieuwe ruimte voor online
exposities, projecten en publicaties.

mondiale vraagstukken op het gebied van ecologie, zoals de noodzakelijke grondstoffen- en energietransitie en, niet in de laatste plaats, klimaatverandering. Specifiek voor de MRA als stedelijke regio, zorgen urbanisatie en bevolkingsontwikkeling voor een autonome groei, die druk op de leefbaarheid legt. De MRA wacht een grote opgave in de transitie van energie, klimaatbeheersing en een gevarieerd woonlandschap. Dit vraagt om een frisse blik, innovatie en een vernieuwende aanpak. Daarmee ligt er ook in 2019 een absolute noodzaak voor experiment dat opschaalbaar is naar de gehele regio en rest van het land. Het is nu of nooit".

Deze woorden daterend van najaar 2018, krijgen in het voorjaar 2020 een enorme betekenis.

Participatie en draagvlak

We merken in toenemende mate dat men zich bewust is van deze tijd, waarin een nieuwe (ruimtelijke) opgave om intensieve en integrale samenwerking vraagt. In 2019 hebben we geëxperimenteerd met de zogenoemde integrale tafels van Dialoog, met een wisselende samenstelling van bewoners, bedrijven, (ervarings)deskundigen en theoretische- en ontwerpde experts.

Het verzamelen, inventariseren en afstemmen van de menselijke beleving en het formuleren van de (ontwerp)opgave kan functioneren als een circulaire stroom. De definitie en verbeelding zijn essentieel: begrijpen alle (gespreks- en samenwerkings-) partners wat we bedoelen? Belangrijk is dat de verbeelding niet dient om te duiden wat er gaat gebeuren – het beeld drukt uit wat we bedoelen, opdat iedereen het letterlijk en figuurlijk voor zich ziet. Het is een middel voor dialoog, om te komen tot een toekomstbestendig landschap. Hoe gaan we voorkomen dat opgaven en kansen ons ontglippen, of dat er vanuit een (te) eenzijdig beeld keuzes worden gemaakt voor de lange termijn? Hoe beperken we de per ongeluk-factor en vooral, hoe betrekken we bewoners bij

Podium voor Architectuur ACTIVITEITENPROGRAMMA 2019

Het Activiteitenprogramma 2019 met de titel 'Snelheden van de Metropo(o)lder' koerste op overeenkomsten in denken en beleven – waar bewegen we naartoe, wat zijn de grote opgaven – met een diversiteit aan actieve deelnemers en bezoekers. Inhoud en type deelnemer bepaalden de vorm, waaronder lezingen, dialogen, ontwerp ateliers, excursies voor experts (Safari MRA) of monitoring. De activiteiten vonden slechts eenmaal plaats binnen het Cultuurgebouw. Podium vond verspreid over de MRA haar plaats in de regio; het Amsterdamse Marineterrein tijdens WeMakeThe.City, de Zaancorridor, werkruimtes Schiphol Group en AM, het IJmeer en tot slot IJmuiden en Tata Steel. Lokaal huisden de sessies in monument de Witte Boerderij, theater Het Oude Raadhuis, kantoor de Pharostoren en circulaire broedplaats C- Bèta. De keuze van locaties vertelt het verhaal over de regionale opgaven en de reikwijdte van de samenwerkingspartners.

De luchthaven blijft een belangrijke rol spelen in de regio. Podium benoemde Schiphol altijd als: meer

dan de veroorzaker van uitstoot, het aantal vliegbewegingen en 'motor van de economie'. Ook in 2019 benoemden wij Schiphol als aanjager van innovatie en experiment, in dialoog met de regio, op weg naar een voorbeeld stellende circulaire luchthaven. De stappen bleken bescheiden in 2019 als het concrete zaken als circulariteit betreft. Veranderingen gaan niet snel. Wel is de leefbaarheidsvraag groter geworden, alsmede de behoefte aan onderzoek naar geluidadaptief bouwen.

Het programma kent lichte accentverschillen. Het tijdgewricht zoals in de aanvraag van 2019 beschreven blijkt correct en stabiel. De woorden hebben wel extra lading gekregen door de huidige crisis:

"De komende jaren worden gekenmerkt door fundamentele onzekerheden, zoals de verdere opkomst en verschuiving van economische machten in de wereld, geopolitieke ontwikkelingen en wijzigende verhoudingen binnen Europa. Daarnaast spelen er

die vraagstukken? Ook de lokale overheid ziet zich geplaagd voor dergelijke vragen.

Een open proces mondde in Hoofddorp uit tot deels zeer geslaagde samenwerking en bewoners met een actieve houding. De Raad had echter geen stem in dat proces. Samenwerking en een expositie met het Team Onderzoek van de gemeente Haarlemmermeer, leidde wel tot diverse vragenrondes en een openhartige dialoog over de mogelijke toekomst onder leiding van Roel In 't Veld. In de periode eind 2018 tot ver in het voorjaar 2019 waren er gezamenlijke activiteiten. Een passend antwoord is er nog niet, de zoektocht naar en de vorm van dergelijke processen continueert de komende jaren; wat is de rol van de Raad in participatieprocessen en hoe kunnen bewoners een waardevolle bijdrage leveren aan de ontwikkeling van hun leefomgeving?

De activiteiten van 2019 hadden meer dan ooit een interdisciplinair karakter en met een enorme inhoudelijke overlap. Het bewijst dat voorgenomen thema's met bijpassende werkvormen vooraf slechts globaal te volgen zijn. Per onderwerp blijft het van belang, te zoeken naar de juiste werkvorm, het juiste moment, de passende partner en vraagstelling. Wendbaarheid, flexibel de doelen en voornemens hanteren, 'het kan altijd anders' leek meer waarheid te bevatten dan ooit.

Fondsen en team

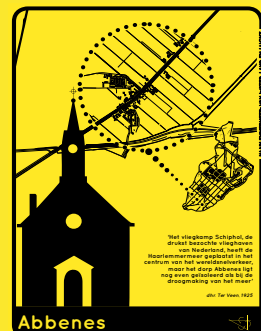
De bijdrage voor het Activiteitenprogramma van het Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie stelt Podium in staat om onafhankelijk te blijven, eigenzinnige standpunten in te nemen en kritische vragen te stellen.

De stichting **Vrienden Podium voor Architectuur** (interdisciplinair bestuur luchthaven, economie, ruimtelijke ontwikkeling, onderwijs) heeft vele uren ingezet om het programma te verdiepen en werft donaties, sprekers en locaties.

De Programmaraad heeft een adviserende en ontwikkelende rol op de inhoud van het programma vanuit de (landschaps)architectuur en fotografie.

Samenwerkingspartners

- Ontwerpbureaus waaronder Bureau Sla, Studio JVM, Loos van Vliet
- Gemeente Haarlemmermeer, diverse afdelingen
- Provincie Noord-Holland, Team Leefbaarheid en Omgevingsvisie
- Bureau MRA
- Ymere
- BPD
- Schiphol Group
- Rabobank Regio Schiphol
- AM Vastgoed
- C-Bèta
- Pakhuis de Zwijger - WeMakeThe.City
- Hogeschool van Amsterdam
- Technische Universiteit Delft
- Vier scholen voor voortgezet onderwijs Haarlemmermeer, twee in Amsterdam
- AMS (Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions)
- Vereniging Deltametropool
- AIR Rotterdam
- Dutch Datacenter Association
- Arcadis
- Dorpsraad Rijsenhout en de Dorpsraad Badhoevedorp.
- Kunstfort bij Vijfhuizen
- Haarlemmermeer Museum de Cruquius
- Boer Bos
- Food Council MRA
- NMCX
- Fotografieverenigingen en beeldend kunstenaars
- Projectontwikkelaars, vastgoedeigenaren

Podium voor Architectuur

BASISPROGRAMMA 2019

A Jongeren ontwerpen aan de polder

In de veranderende wereld hebben scholen behoefte aan aanvullende opdrachten en jongeren aan opdrachtgevers voor hun projecten en profielwerkstukken. Het helpt hen bij beeldvorming en oriëntatie op hun beroeps- en studiekeuze. Profileren is belangrijk, de keuze groot en een leven lang leren is de toekomst. Grip krijgen op het eigen leerproces staat centraal, waarbij de methode Design Thinking wordt ingezet. Jongeren hebben standpunten die voor lokaal bestuur van belang zijn. Een aantal beste voorbeelden: vanuit toekomstscenario's en een tentoonstelling heeft de gemeente als opdrachtgever gefunctioneerd met ontwerpworkshops, een pop-up makersplaats en intensieve inleidingen over landschap, stedenbouw, architectuur en bestuur. Dienst RO Amsterdam was opdrachtgever voor een Buitenveldertse school: Zuidas Rainproof. Workshops architectonische ontwerpprincipes en geluidadaptief bouwen kregen begeleiding van jonge ontwerpers als rolmodel.

Bereik > 800 jongeren die buiten school via hun docent deelnamen aan activiteiten. De leeftijden varieerden van 12 tot 18 jaar en van vmbo, vmbo TL, vmbo Technologie & Toepassing, HAVO, HAVO Technasium, VWO tot VWO Science. Jongeren nemen hun familie mee naar presentaties, waardoor hun projecten een enorme uitstraling hebben. Regelmatig plaatsen de lokale kranten een bericht met foto. De rol van jongeren in de vormgeving van de leefomgeving is zichtbaar. Wethouders

nemen dit serieus en vervullen met regelmaat en waardering hun rol als jurylid.

Deze programmaliijn blijft van grote waarde, voor jongeren, voor opdrachtgevers en voor de lokale input.

B Kinderworkshops: de jonge architect

De jonge architect heeft 5 keer plaats gekregen binnen bestaand programma van de Kinderkunstweken Cultuurgebouw en tijdens een drukbezocht weekend theaterlocatie Karavaan, tevens Open Monumentendag. De focus lag vooral op landschappen bouwen, energie opwekkende buitenspeelplaats, bouwen aan een kleurrijke stad. Gemeente Haarlemmermeer heeft zelfs een opdracht gegeven aan een basisschool.

Bereik >350 kinderen door de koppeling aan evenementen Cultuurgebouw en Karavaan (225) en het gemeentelijk project 'Haarlemmermeer, van water, land en lucht'. Met een inleiding door team Onderzoek namen 5 groepen 8 (125 kinderen) deel aan dit speciale programma over toekomstdenken.

Met beperkte tijd en middelen was het bereik groot in 2019. De vraag vanuit primair onderwijs neemt toe, vanuit een eigen bijdrage. Reden: de kinderen beter voorbereiden op hun keuze voortgezet onderwijs en meer aandacht voor techniek.

C Dag van de Architectuur

In 2019 waren er vele plannen maar onvoldoende concreet om tot thema te verheffen. Wel bleek bestaande bouw aanleiding tot de zoektocht naar nieuwe kansen, vanuit de identiteit van het gebied. Juni vormde een reeks stapstenen met erfgoed als kans voor de toekomst, een startpunt. Dialoog, excursie, lezingen, workshop on the road. Op de langste dag van het jaar startte de dag met lezingen over de historische architectuur in de regio en de fotografie van dergelijke objecten in circulair hotspot C-Beta, een verbouwde hoeve. De bus reed tot het donker werd langs vervallen, lege en kansrijke objecten, met stops voor beschouwingen en fotografie. De uitkomsten zijn geëxposeerd in september, galerie de Meerse 'Kansen voor Erfgoed'

Bereik: ca 95 actieve deelnemers aan lezingen, workshops en excursies, alle leeftijden, ouders met kinderen, senioren uit regio Purmerend, Haarlem (via landelijke websites)

> 1500 bezoek aan exposities in Galerie de Meerse, Cultuurgebouw en landgoed Kleine Vennep tijdens het theaterfestival

Expositie 'Kansen voor Erfgoed'

stelde de vraag aan alle bezoekers met uitnodiging tot benoeming met beeld: Welk erfgoed moet behouden blijven in het landschap van de toekomst?

De expositie mengde inzendingen fotografie vanuit de workshop op 21 juni en werk van professionals: architect Alexander Beeloo, kunstenaar Neeltje ten Westenend, fotograaf Loek van Vliet, documentairemaker Danny Ghosen.

<https://www.podiumarchitectuur.nl/projecten/59-Tentoonstelling-'Kansen-voor-Erfgoed'/>

Op **Open Monumentendag** voerde een excursie onder leiding van een erfgoeddeskundige met de expositie als startpunt via agrarisch erfgoed naar Festival Grazende Zwaan op Landgoed Kleine Vennep. Vanuit daar leidde de tour met elektrische bus via de Ringdijk naar artists in residence op Fort bij Aalsmeer. Tijdens Ontdek Hoofddorp, voerde een elektrische bus langs gebiedstransformaties: een kantoren zone op weg naar de hoogste bebouwingsdichtheid van EU en een aardappelveld met zonnepanelen.

Bereik: ca 95 actieve deelnemers per bus en fiets, workshops op locaties, w.o. fort bij Aalsmeer. Regionale belangstelling, gerichte bezoekers. >1500 expositie Kansen voor Erfgoed

<https://www.podiumarchitectuur.nl/projecten/52-Open-Monumententour/>

De aandacht voor erfgoed als springplank naar de toekomst is een herkenbare insteek voor bewoners. Met een (nieuwe) functie, meer dan conserverend, krijgt erfgoed betekenis.

D Groene zones als ongebruikelijke erfgoed-excursies tijdens Dag van de Architectuur

Willen we de (geschiedenis van) Haarlemmermeer begrijpen, dan vormt het polderlandschap met zijn orthogonale structuur het fundament. Ook in de ontwikkelingen op de schaal van de MRA wordt dit poldergrid als

uitgangspunt genomen en vormt de Ringvaart een unieke ketting van kleine kernen. Het nieuwe deel van Haarlemmermeer heeft een geschiedenis van 700 jaar. De grens met Amsterdam vormt een obstakel, geen doorgang.

Op initiatief van de dorpsraad organiseerde Podium tijdens **WeMakeTheCity / Dag van de Architectuur in Badhoevedorp** de zoektocht naar Groene Verbindingen. Vanuit inspirerende presentaties van Gerdien van de Beek (Landschapsarchitect) en Joop Slangen (Polderarchitect gemeente Haarlemmermeer) gingen drie groepen op een stedelijke dorpsexpeditie om onderweg over grenzen heen te kijken. Kansen en wensen werden op een XXXL kaart getekend. Bij terugkeer werd tijdens een

informele picknickborrel de 9 meter lange route aan elkaar gekoppeld en werden de mogelijkheden geïnventariseerd.

In de vaart der volkeren krijgen kleine kernen in Haarlemmermeer weinig aandacht, terwijl er kansen liggen voor groene recreatie. Het is belangrijk om initiatieven te honoreren.

Bereik 35 actieve deelnemers uit het dorp

<https://www.podiumarchitectuur.nl/projecten/2-Groene-verbindingen-voor-Badhoevedorp/>

**KANSEN
VOOR
ERFGOED**

**29 AUG
21 SEP
2019**

**EEN GROEIENDE TENTOONSTELLING
GALERIE DE MEERSE**

podium voor architectuur en landschap

DE MEERSE

HAARLEMMEERSE HEDER DE ERVEN

stimuleringsfonds creatieve industrie

A

'Waarom moet je trots op Schiphol zijn?'

'Er is werk, er is OV, ik ga er wel eens naartoe om te winkelen. Het is handig, maar hoezo trots.'

'De luchthaven is er gewoon.'

'Wij hebben er niets aan gedaan dus dan kun je niet trots zijn.'

**LASTIGE KEUZES
DE LUCHTHAVEN
& DE TOEKOMST**

Waar sta jij?

WAT WIL JIJ?

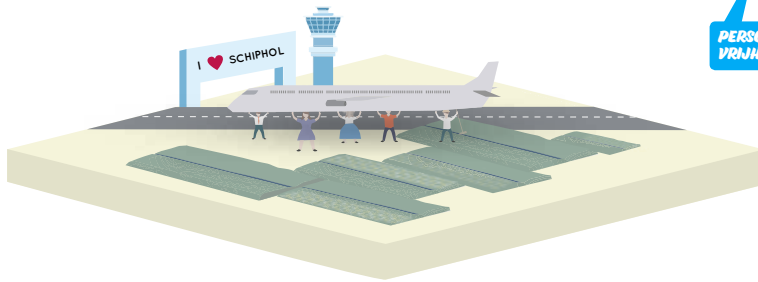
GROEN EN GEZOND

SCHIPHOL BANENMOTOR

PERSOONLIJKE VRIJHEID

'Het geluid is er gewoon, daar zijn we aan gewend.'

Jongere tijdens workshop 'Make some noise'

Wat vind jij de betekenis van Schiphol voor jouw generatie?

A: Schiphol is een symbool van de vorige generaties. Jongeren hebben niets met Schiphol.

B: Jongeren zijn trots op Schiphol. Het is één van de belangrijkste plekken in Nederland.

'We vinden het geen symbool van onze generatie, het moet een flinke verduurzamingsslag krijgen om ons symbool te zijn.'

Podium voor Architectuur REGULIER PROGRAMMA 2019

'We zijn wel trots maar het is geen symbool van onze generatie.'

1 | BETERE LUCHTHAVENREGIO

Positieve Dilemma's, lezingen & dialogen

Lastige keuzes: de luchthaven en de toekomst. Op woensdag 5 juni voerden we met de pilot 'lastige keuzes' een lijndialoog met 33 jongeren van 12 tot 18 jaar op het Kaj Munk College, onder leiding van Menno van der Veen van Tertium. Door de lijndialoog wordt fysiek, voel- en zichtbaar dat een antwoord niet altijd zwart wit is en dat er voor elk standpunt wat te zeggen valt. Beleidsadviseurs van wethouder luchthavenzaken waren nauw betrokken. Met stakeholders en experts is de toekomst besproken, achter gesloten deuren, dat wil zeggen vertrouwelijk. Een vrije gedachtenexercitie, over toekomstscenario's en de dilemma's.

Bereik: 33 jongeren van 12- 18 jaar, 2 beleidsadviseurs gemeentebestuur

Het betrekken van jongeren als (toekomstige) bewoners en werknemers in de regio is een blijvend aandachtspunt.

[https://www.podiumarchitectuur.nl/leren-in-de-metropo\(o\)lder-1/87-Lastige-keuzes-de-luchthaven-en-de-toekomst/](https://www.podiumarchitectuur.nl/leren-in-de-metropo(o)lder-1/87-Lastige-keuzes-de-luchthaven-en-de-toekomst/)

Twee vertrouwelijke dialogen met gemeenteraadsleden, stakeholders, dorpsraadleden zijn belangrijk voor wederzijds begrip, zonder pers, zonder verslag. Het brengt standpunten dicht bij elkaar zonder politieke lading. Podium beraadt zich op een vervolg, de juiste vorm, passende inhoud. De huidige crisis brengt een nieuw perspectief.

Besloten : > 65 stakeholders en experts interdisciplinair.

Een expositie op de route centrum-station over de gemeente met luchthaven, alle kernen, de geschiedenis en de toekomst-leidde tot veel bezoek en bovengenoemde dialogen.

Bereik expositie: > 9000

Excursie en dialoog

De dilemma's spelen zich overal in EU, in regio's met vergelijkbare situaties. Een delegatie uit Oberding (D) gericht op uitwisseling en dilemma's binnen de luchthavenregio. Deze gemeente is vergelijkbaar met Haarlemmermeer in de jaren '50. Een plattelandsgemeente die op dit moment met grote veranderingen geconfronteert wordt in verband met de aanwezigheid van

Peilingen tijdens de woningmarkt

Waar ligt de behoefte bij bewoners nu echt en wat ervaren zij als probleem? Of is de focus vooral gericht op OV, uitvalswegen en het type woning dat aansluit bij de leefstijl? Tijdens de woningmarkt konden bewoners/woningzoekenden hun voorkeurslocatie op de kaart zetten. De behoefte aan variëteit typologieën leek belangrijker te zijn dan de nabijheid van geluid. De centrale ligging in de MRA is belangrijk.

Bereik: > 125 actieve 'prikkers' op de kaart

Peilingen met een informeel karakter geven een impressie van behoeften en krijgen komende jaren een vervolg.

Open Dialoog op weg naar een Leefbare toekomst

Een dag met besloten dialoog op een centrale ligging in de MRA leidde naar Brett als ultiem voorbeeld van placemaking, en experimenteel bouwen in een zone met veel geluid. Deze dialoog kwam voort uit Make Some Noise en de zoektocht naar het voeren van een dialoog over Leefbaarheid in *intersectorale samenwerking*

B

met de Provincie Noord-Holland. Een experiment. Hoe en met wie, vroegen de beleidsmakers, onderzoekers, bedrijven en ontwerpers uit Noord Holland zich af: PNH, RIVM, GGD's, RWS, NLR, Schiphol, gemeenten. Vooraf werd input gevraagd van de deelnemers. "Om de sectorale diversiteit aan definities en opvattingen over leefbaarheid in beeld te brengen vragen we om in 100 - 250 woorden te beschrijven wat leefbaarheid voor je betekent vanuit de werkomgeving én het gewenste beeld van leefbaarheid in 2050. Dit materiaal gebruiken we uitsluitend voor de voorstelronde en komt niet in het verslag."

Om denk- en werkruimte te garanderen, namen maximaal 25 personen uit diverse sectoren deel aan het gesprek met Jaco Boer als moderator. Vanuit een presentatie, volgde inventarisatie op inhoudelijke overlap. In workshops gingen teams gericht op complexe locaties aan de slag vanuit de methode positieve dilemma's. De definitie van leefbaarheid is fluïde, behoefte aan concrete casus is groot. Het gebied beleven en met elkaar aan de slag, daar was behoefte aan.

Bereik: 25 experts PNH, RIVM, GGD's, RWS, NLR, Schiphol, gemeenten

De afspraak was dat gemeenten het vervolg op zouden pakken met een dialoog op hun locatie. Dat is tot op heden niet gebeurd. De rol van trekker is lastig op te pakken. Men kijkt verwachtingvol naar een externe partij zoals Podium.

Ontwerpateliers 'Make Some Noise'

Hoe kan vliegtuiggeluid-adaptief bouwen circulair worden gerealiseerd en tegelijkertijd bijdragen aan een goede leefomgeving en microklimaat? Voorjaar 2019 zochten het Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS), de gemeente Haarlemmermeer en Podium voor Architectuur in

Elke ingreep die we doen in de ruimtelijke omgeving heeft hier impact op, en hierbij zou de balans van het ecosysteem centraal in moeten staan. Ten tweede betekent leven het vermogen om de directe omgeving te organiseren en te 'scheppen'. Dit heeft relatie tot begrippen als autonomie en zelfbeschikking, zonder daarbij voorbij te gaan aan de behoefte aan collectieve interactie en organisatie.

Het streven is 'een evenwichtige balans tussen economische groei en leefbaarheid'. Economie en leefbaarheid zijn twee zijden van dezelfde medaille: een economisch vitale provincie draagt bij aan het welzijn, een leefbare provincie draagt weer bij aan economische vitaliteit.

Daar raak je ook meteen een ander aspect, het is dus persoonlijk en daarmee subjectief. Het onbewuste speelt een grote rol. Dus naast rationele zaken bepalen ook irrationele aspecten of een omgeving als prettig en leefbaar wordt ervaren.

Ook door bij de planning van woon- en werkgebieden en voorzieningen zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de leefpatronen van mensen. Zoals snelle en schone manieren om je plaats van bestemming te bereiken en voldoende en juiste (mix van) voorzieningen in de nabije woonomgeving.

Voor mijzelf is het uitgangspunt voor leefbaarheid (t.a.v. gezondheid) in 2050: prima om meer diversiteit in de normen toe te staan MTS mensen vrije keus hebben. Dat kan bijdragen aan de andere vorm van leefbaarheid: de vitaliteit van dorpen.

Mijn gewenste beeld qua leefbaarheid in 2050 is een samenleving die ingericht is op het op een veilige en gezonde manier voorzien van de behoeften uit die samenleving. Hierin speelt de overheid een regisserende rol, maar nemen bewoners, bedrijven en organisaties in toenemende mate ook hun eigen verantwoordelijkheid. Door betere en schonere technieken en meervoudig ruimtegebruik zijn tegenstellingen tussen functies minder groot. Een groot vraagstuk in relatie tot leefbaarheid voorzie ik vooral qua kansengelijkheid en sociale samenhang voor de toekomst.

twee sessies samen naar nieuwe manieren van bouwen in gebieden rond luchthavens. De ambitie was dat de uitkomsten kunnen worden gebruikt om de leefomgeving rond Schiphol actief te gaan verbeteren. De uitkomsten van het ontwerpatelier worden opgenomen in een stedenbouwkundige verkenning met als doel experimenteel te kunnen bouwen in proefopstellingen. Om zo te kunnen meten wat de effecten zijn op geluid, mens en leefomgeving. De eerste workshop vond plaats op 3 april 2019. De tweede sessie tijdens WemakeThe.City op 19 juni 2019. Tijdens een derde sessie gingen jonge ontwerpers waaronder Jeroen Tromp, bureau SLA, onderzoeker Martijn Lugten met jongeren aan de slag om hun visie op gewenste woonvormen te bespreken en ontwerpen vanuit drie thema's:

- Leefomgeving: landschap, openbare ruimte, tuin
- Vorm: exterieur, samenstelling functies, gestapeld, hofjes
- Functies: interieur van gedeelde ruimte voor games, werkplaats, woonkamer, logeerkamer

Bereik: > 95 experts RIVM, SchipholGroup, C-Creators, NMCX, gemeente, provincie, GGD, dorpsraden, ontwerpers, onderzoekers, jongeren, bestuurders

Dit ontwerpatelier krijgt een vervolg in de Makathon circulair- en geluidadaptief bouwen: 3 dagen - 80 jongeren - 20 professionals. Uitgesteld vanwege corona tot najaar 2020. Provincie NH ontwikkelt kennissessies met het beleids- en onderzoekveld, als aanvullende contramale van de ontwerpateliers. Een aantal personen neemt aan beide sessies deel vanwege de overdracht.

Proeftuin Rijsenhout – monitoring experiment

Sinds 2017 realiseerde Podium een intensief programma in Rijsenhout, een dorp dat al jaren 'op slot' is door de Rijksreservering parallelle Kaagbaan en het LIB (luchthaven indeling besluit). Een onnavolgbaar proces lijkt het, dat de zogenoemde 'schotten' tussen de afdelingen binnen de afdelingen van lokaal-, provinciaal- en rijksoverheid illustreert én de beleidslijnen en besluitvorming tussen de genoemde overheden zelf. Steeds als er ruimte lijkt te ontstaan, dwingt zich een nieuw obstakel op, zowel naar de algemene ruimtelijke visie als naar de individuele ondernemers/bewoners in het dorp.

De monitoring is een complex proces, een zoektocht naar de juiste uitingsvorm per fase en moment. Tijdens het **bezoek van minister Ollongren** in juli, werd een van de analyses van Podium gepresenteerd; een 9 meter

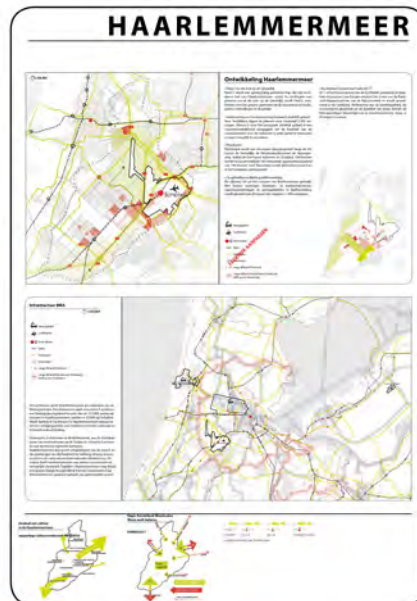
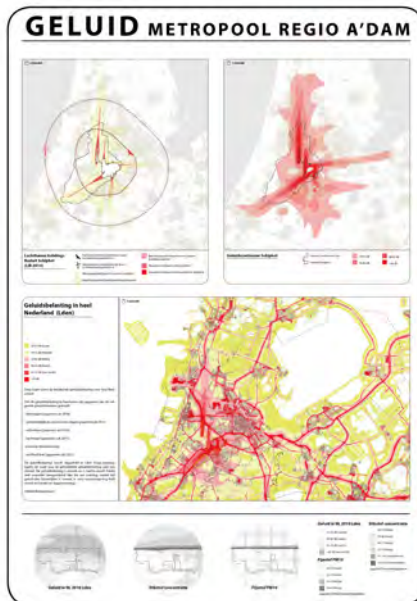
lange print van **10 jaar bestuurlijk onvermogen**, zoals de Regiegroep het formuleerde. Sinds najaar 2019 en voorjaar 2020 lopen intensive gesprekken met stakeholders om zo het krachtenveld te kunnen analyseren en illustreren met als resultaat een bloemlezing op onze website, waarin de oorzakelijke verbanden en werkelijkheid waarin men op dit moment leeft wordt geschetst.

Morgen kan de werkelijkheid immers een andere betekenis hebben.

Bereik: > 150 deelnemers op cruciale functies in MRA en nationaal (gemeente, PNH, MIN BZ, SLS, bedrijven, ondernemers, ontwerpers, bewoners, dorpsraad, regiegroep)

De procedurele kwesties duren voort. Om die reden werkt Podium gedurende 2020 verder aan een serie diepteinterviews en een culturele route die een positieve verbindende impuls aan het dorp geeft. Tegelijkertijd proberen we te bemiddelen in een algehele vergroting van de leefbaarheid van het dorp.

Voorbereiding Make Some Noise, gericht op kennisdeling situatie voor deelnemende deskundigen

9 meter bestuurlijk onvermogen Rijsenhout

2 | SAFARI MRA

Een groep experts reisde in wisselende samenstelling door de Metropoolregio Amsterdam om de gemeenschappelijke ruimtelijke opgaven te bespreken en bevragen: wonen, mobiliteit, energietransitie, waterverbindingen, knooppunten.

Aanleiding is de visualisatie van de urgentie, vastgelegd door fotograaf Theo Baart op weg naar de publicatie Groot Amsterdam. De Safari trapte af in december 2018 met de opgave 'Datacenters'.

Safari 2 voerde per trein en fiets langs de verschillende stadia van uitvoering en verschillende typeringen van **Knooppunt-ontwikkeling van de Zaancorridor**, in samenwerking met architectuurcentrum Babel. Tijdens **Safari 3/ WeMakeThe.City** voer een groep experts over het IJmeer. Vanuit beschouwingen werd besproken: **'Hoe kunnen we water inzetten als verbinder van wonen en mobiliteit met versterking van ecologische- en historische waarden?'** **Safari 4 Mobiliteit en verstedelijking luchthavenregio** voerde de experts per bus door de luchthavenregio. 'Hoe kan MRA voorzien in het grote aantal woningen terwijl de mobiliteit in het gebied achter blijft?' Tijdens de meest bijpassende maand van het jaar vond **Safari 5** plaats, naar wat betreft visuele ervaring en de ruimtelijke opgave een van de meest contrastrijke gebieden, nl de **Noordzeekanaalzone en IJmondhaven als entree van de MRA**. Vanaf station Sloterdijk reisden experts per bus, te voet en per boot door dit gebied om de ruimte, leefbaarheid en groei te bespreken. Met een afsluitende maaltijd bij Tata Steel, op de dag dat een massa-ontslag werd aangekondigd. Een nieuwe opgave doemt op.

In 2020 zijn extra Safari's gepland want de opgave is bij lange na niet compleet in beeld; door de coronacrisis krijgen deze waarschijnlijk een ander karakter.

Presenterende experts

Provincie Noord-Holland | Bureau MRA: Ton Bossink, Jurjen Tjarks, Mark Eker, Delia Hofman, Geert Haenen, Paul Chorus **Vervoerregio DRO Amsterdam** Ton Schaap, Maurits de Hoog, Remco Daalder, Herman Zonderland **Zaandam Milko Buter**, St. Babel **Velsen Jacques warmerdam**, Martijn Haeser **Haarlemmermeer** Joop Slangen **Almere** Joe van der Veen **Zeehaven IJmuiden** Peter van der Meerakker **Tata Steel** Donald Voskuil en Marije Dijkma **Rijksdienst Cultureel Erfgoed** Anita Blom **Voedsel** Jonathan Karpathios **Staatsbosbeheer** Robert Graat, en Harry Boeschoten **Schiphol Group** Maurits Schaafsma **AM Vastgoed** Jan Noorda, Peter Heuvelink **Ontwerpers** Frits Palmboom, Harry Abels, Theo Baart, Jeroen Ruitenbeek, Paul Carree

Verslaglegging

De verslaglegging door filosoof **Pieter Hoexum** stelt vooral vragen en geeft ruimte aan persoonlijke beleving.

Bereik: > 150 experts planologie, stedenbouw, ecologie, landschap, energie, klimaat, vervoer, haven, bureau MRA, VDM, HNI, gemeenten MRA, ontwerpers

Het streven is om de gedeelde opgave tastbaar te houden op weg naar concrete gedeelde stappen na de huidige en daarop volgende grote crisis.

3 | WONINGBOUWOPGAVE HAARLEMMERMEER BINNEN MRA

Maar hoe doe je dat? De centrale vragen waren gericht op verbinding van doorstroom, betaalbaar wonen, voorzieningen en zorg. Een bescheiden stap is gezet, met een vervolg in 2020. Hoe past de circulaire bouwopgave, de energietransitie en de waterberging in de opgave? Vanuit workshops en dialogen met de gemeente Haarlemmermeer, projectontwikkelaars en woningcorporaties, continueerden we de zoektocht naar de integrale, inclusieve opgave, nieuwe financiële modellen, de behoefte aan flexibel wonen, corporaties van bewoners, circulair en kleinschalig bouwen. Een nieuwe component bleek 'Wonen bij de boer', een zoektocht naar identiteit, leefstijl en architectuur specifiek voor Haarlemmermeer.

Woonsymposium

Het Woonsymposium met marktpartijen bleek een goede kapstok om dit onderwerp aan op te hangen. Een moment van presentatie van de organisatoren en de bestuurder. "Er moeten 20.000 woningen bij in Haarlemmermeer dus, bouwen, bouwen, bouwen" zo opende wethouder Jurgen Nobel het Woonsymposium.

Tijdens de Safari MRA schetste Delia Hofman van bureau MRA een beeld van de regionale omvang: 300.000, drie maal de stad Haarlem. De opgave is zo groot dat de focus van het symposium moeilijk bleek. **Sociaal geograaf Ivan Nio** schetste het aanbod van Haarlemmermeer. Hij concludeerde dat er niet alleen méér, maar vooral ook ánders gebouwd moet worden: voor een diverser type bewoner.

Om een moment van groot publieksbereik te benutten zijn onderwerpen gebundeld tot een lange inspirerende middag bij de Rabobank Regio Schiphol. Getekend Verslag legde de scherpe visiepresentaties vast. **Moderator Jos Feijtel** had de handen vol om

aanwezigen te verleiden tot reactie. Want innovatieve ervaringen kunnen ook bedreigend zijn.

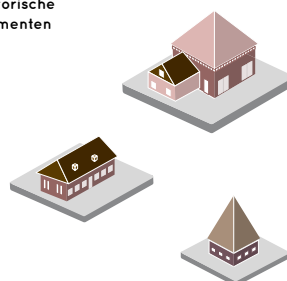
Zo presenteerde architect **Peter van Assche** nieuwe financieringsmodellen en de treurige oogst van 3000 jaar bouwen, op basis van een aanvechtbare definitie van logica. **Arie Lengkeek**, bestuurslid van het Rotterdams Woongenootschap, betoogde dat de woon-coöperatie een oplossing kan zijn met gezamenlijke realisatie en financiering. **Martien Kromwijk**, ambassadeur Sociale duurzaamheid, gaf heel realistisch een overzicht van obstakels op weg naar tiny, flexibel en corporaties. Zo blijkt ook uit de meer intieme dialogen hieronder beschreven.

Bereik: ca 120 experts, vakgenoten, marktpartijen, ambtenaren en bewoners

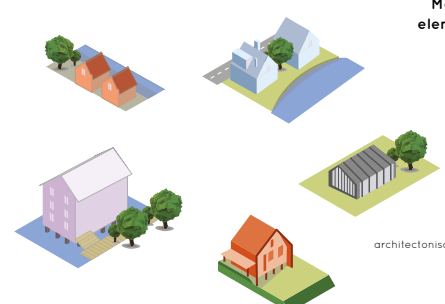
Wonen bij de boer

Ontwerpateliers. Een zoektocht naar identiteit, leefstijl en architectuur. Het van oorsprong agrarische polderlandschap, wordt volgebouwd. Wat is de ontwerp-opgave en waar liggen de kansen om de bestaande verpauperde herenboerderijen nieuw leven in te blazen? Hoe kunnen we zorgen dat het unieke poldergrid niet verloren gaat en ingezet kan worden als uitgangspunt? Verkennende workshops geven richting aan nieuwe vormen van stedenbouw, architectuur, bouwen, bereikbaarheid, wonen en leven inclusief de teelt van nieuwe gewassen.

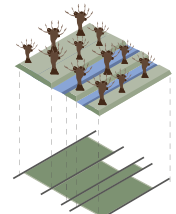
Historische
elementen

Moderne
elementen

landschappelijk

Tijdens twee besloten dialogen / ontwerpateliers kwamen initiatiefnemers, ontwerpers, historici en vertegenwoordigers van het ontwerp-team van de gemeente Haarlemmermeer hiervoor bij elkaar. Op weg naar voorstellen om zo projectontwikkelaars te verleiden tot de introductie van nieuwe woonvormen. Haarlemmermeer vormt van oudsher een agrarische gemeenschap, waar bijna alle regionale verschijningsvormen van boerderijen voorkwamen. Zo werd de polder destijds ingericht, met migranten uit het hele land, met eigen gebruiken en bouwstijlen. De boerderijen weerspiegelden als een openlucht museum de bouwstijlen van heel Nederland. Is dat van toepassing op de huidige tijd? Een Limburgse boerderijstijl als thema voor een nieuwbouwwijk? Het zijn gevoelige onderwerpen. Tijdens besloten ontwerpateliers werd gewerkt aan modellen, met ruimte voor een meer individuele leefstijl, wonen in de natuur zonder automatisch in de grondgebonden modus te vervallen.

Bereik: ca 18 ontwerpers, initiatiefnemers en beleidsmakers

Wonen bij de Boer op Stolpboerderij Margaretha's Hoeve met een zorgconcept en gezinswoningen wordt gerealiseerd. Nieuwe woonvormen agenderen blijft een thema.

Wonen bij de boer

Dialogo: Landschap en erfgoed als drager
van gebiedsontwikkeling

De besloten dialogen leidden naar een open vraagstelling met een divers gezelschap op uitnodiging. Hoe kunnen landschap en erfgoed worden ingezet als drager van gebiedsontwikkeling? Welke kansen biedt ons erfgoed om een nieuwe leefomgeving te creëren? Past een nieuw type bewoning binnen dit model? Onder leiding van Jaco Boer presenteerden drie sprekers hun visie vanuit erfgoed, ontwerp, sociaal domein, ofwel inclusief wonen. Concrete kansen en locaties werden benoemd. En vervolgens; stagnatie.

Bestemmingsplannen, exploitatiekosten en procedures, vormen een oneindige keten van obstakels die doorpakken belemmeren. Een stap vooruit, drie achteruit. Er is een overlap aan behoefte tot flexibilisering, experiment met inclusief wonen en circulair bouwen. Soms is er een crisis voor nodig om beweging te creëren.

Bereik : ca 25 ontwerpers,
raadsleden, erfgoeddeskundigen,
sociaal ondernemers, makelaars,
beleidsadviseurs gemeente

Inclusief Wonen

De behoefte aan alternatieve woonvormen en zelfbouw is groeiend. Individuele wensen bereiken Podium keer op keer. Aanleiding voor een serie intieme gesprekken, met verbindingen tussen ontwerpers, ondernemers, particulieren met grond en de initiatiefgroepen. Binnen het concept tiny houses en circulair bouwen lijkt meer aandacht voor inclusief wonen en een specifieke leefstijl.

Een drietal 'intieme dialogen' waarbij wensen, kansen en obstakels in beeld werden gebracht, verliepen parallel aan de zoektocht van adviseurs bij gemeente; hoe kunnen we beweging krijgen en de beperkingen oprekken? Het leidde naar een dialoog Kansenborden.

Bereik: > 45 adviseurs en beleidsmakers

Kansenborden

Een Bottom-up initiatief met drie presentaties van ontwikkelaar AM, de bewonersgroep Circulair Wonen en ondernemer Mieke Elzenga leidden naar een geanimeerd gesprek met moderatie van Boer Bos. Op de "middenstip" pitchten Raakontwikkeling, agrarisch ondernemer Dirk Molenaar, grondeigenaren die geen vergunning krijgen voor bouw, woningzoekenden, AMS onderzoeker over de circulaire kansen, kunstenaar Anja over experiment op haar locatie, raadsleden met vragen over procedures en een wethouder over waarom zij deze wensen met belangstelling volgt.

Getekend Verslag verbeeldde de kansen, aanwezigen legden onderling contact en Podium beloofde een vervolg te faciliteren op donderdag 18 juni, locatie AnjaM. te Zwaanshoek.

Bereik > 58, waaronder raadsleden,
Wethouder, beleidsadviseurs, bewoners,
ondernemers, makelaars, producenten
en ontwerpers.

Het is laveren tussen de behoefte aan vernieuwing bij individuele beleidsmakers, bestuurders, raadsleden en groepen bewoners. Er leven vergelijkbare wensen binnen verschillende rollen. Zo kunnen beleidsmakers uit hoofde van hun functie niet met individuele bewoners spreken. Binnen het gemeentelijk apparaat heersen uiteenlopende opvattingen; er zijn geen belemmeringen /er zijn teveel belemmeringen. Podium behoudt voorlopig haar inventariserende rol, als verbinder, aanjager en facilitator.

4 | DATA & ENERGIE

Collectieve intelligentie op weg naar een intelligente regio

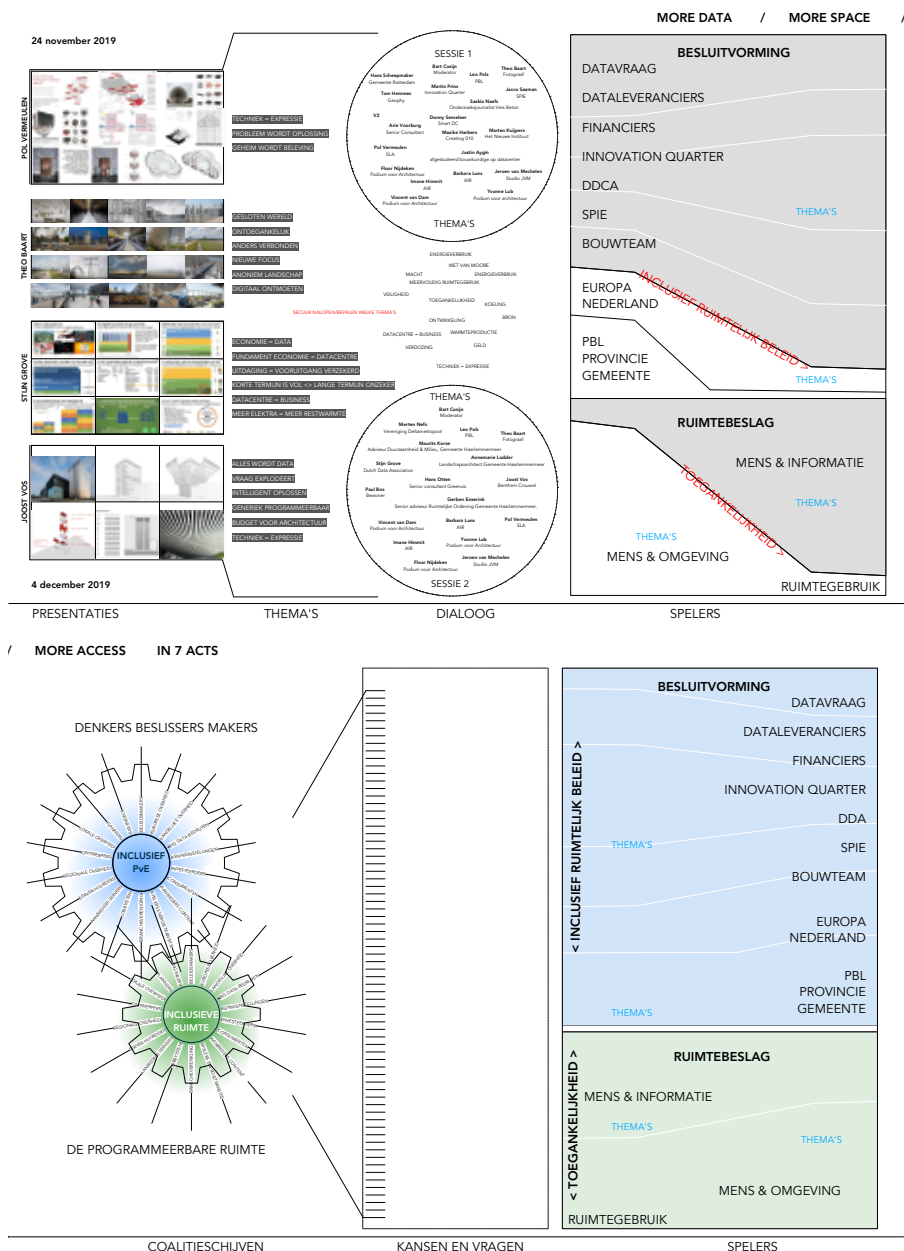
In de regio Haarlemmermeer en Amsterdam ZO staan nu 17 datacenters. Soms als toekomstbestendige verschijningsvorm zoals de AM4 van Benthem Crouwel of verstopt in hergebruikte gebouwen op Schiphol Rijk, maar zeker zo vaak als extra naamloos volume in het landschap. Hoeveel verwachten we te zijn rond 2032 en wat is de ontwerpogave vanuit die verwachting?

In het late najaar organiseerde Podium voor Architectuur samen met AIR Rotterdam een tweelingdialoog met de titel **'Het (on)Zichtbare Landschap - het ge(Da)teerde Landschap'**

In de Rotterdam (de stad) is het datalandschap nauwelijks zichtbaar maar overal aanwezig. In Haarlemmermeer (polderlandschap) zijn juist enorme datacenters zichtbaar. Met technici, de branche, ontwerpers en beleidsmakers verkennen we de stand, wat er staat te gebeuren, wie bepalend is, en wat de opgave is. Fotograaf Theo Baart gaf zowel in Rotterdam als in Hoofddorp een visuele introductie. Er werd een verkennende en vertrouwelijke dialoog gevoerd over de technische- en ontwerpogave tussen nu en 2032 met deelname vanuit branchevereniging Dutch Datacenters, PlanBureau voor de Leefomgeving, HNI, Provincie Noord-Holland, gemeentes, ontwerpers, ingenieurs en kennisinstellingen. Met een wisselende samenstelling tijdens de sessies in Rotterdam en Haarlemmermeer.

Bereik: > 40 deelnemers uit techniek, ingenieurs, bouw, stedenbouw, architectuur, HNI, VDM, branchevereniging datacenters, PlanBureau voor de Leefomgeving, gemeenten, provincies

Op dit moment (voorjaar 2020) is er continu overleg met de branchevereniging over het vervolg.

De maquette van Haarlemmermeer in de context van de MRA is een 'work in progress'. Een voorlopig ontwerp met functionele vragen wacht inmiddels op uitvoering. Daarnaast vindt er constant overleg plaats tussen de verschillende afdelingen van de gemeente die de maquette graag adopteren voor informatieoverdracht en burgerparticipatie.

Gamification energietransitie een ruimtelijk ervaringsspel

Het volume aan informatie over de op handen zijnde energietransitie creëert behoefte aan inzicht over de ruimtelijke consequenties. Wie bepaalt? Wie heeft en geeft inzicht in de ruimtelijke gevolgen? Wat is ieders rol en zijn ruimtelijk ontwerpers (voldoende) betrokken?

De behoefte aan inzicht en tastbaarheid van de consequenties is groot: wat zijn de dragers van de energietransitie en hoe kunnen we bijvoorbeeld de warmte van datacenters inzetten voor een woonwijk? Kan energie een meervoudig doel dienen, functioneel en esthetisch, ingepast in onze leefomgeving? Al deze vragen roepen om visualisatie zo stelden we in de aanvraag 2019.

In eerste instantie is er ingezet op een verkennend afstudeeronderzoek op de mogelijkheden van een digitale verbeelding van de opgave, als aanvulling op een analogoos model. De combinatie van deze twee informatiedragers heeft als doel een actieve dialoog aan te wakken met benoemde doelgroepen en aanpasbaar te kunnen zijn aan de tijd.

Een functionele exercitie; de vraagstellingen en gebruikstoepassingen verdiepten. Het rapport biedt diverse bruikbare scenario's. Dit najaar werd de vraag actueel vanuit de gemeentelijke behoefte aan dialoog met publieksgroepen over de energietransitie. Podium werd gevraagd om deze mede te begeleiden. De urgentie van een middel tot dialoog werd op basis van een tweede verkennend onderzoek bevestigd en er is budget gereserveerd voor 2020.

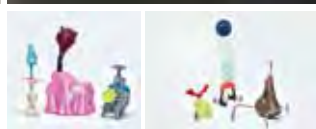
Bereik: > 35 adviseurs en stakeholders tijdens 3 besloten dialogen met deelnemers uit domeinen erfgoed, economie, waterschap, bestuur, architectuur, landschap, design, techniek, beleidsvelden energie en duurzaamheid. Jongeren over functionaliteit en gebruik met gemeentelijk betrokkenen.
> 60 professionals tijdens SHARE Meets
> 75 bewoners tijdens 3 sessies serious game

Een vooraf bepaald kleurpalet, zo blijft de regie behouden over de maquette.

Historie laag: Welke lagen? Welke iconen?

Iconen in andere schaal (?) en in co-creatie (onderwijsproject)

5 | INITIATIEVEN UIT DE POLDER

Makersplaats Metropo(o)lder

Op verschillende niveaus is gewerkt aan de ontmoetingsplaats waar ondernemers, onderzoekers en ontwerpers van jong tot oud kunnen experimenteren, waar kennis circuleert en waar concreet getest kan worden. Wat zijn de eerste stappen die genomen moeten worden voor een Makersplaats in Haarlemmermeer? Ondernemers en ontwerpers spraken op circulaire hotspot C-bèta over behoeften en functionaliteiten. In de regio zijn al diverse maakplaatsen. De kernvraag is waarin onderscheid HM zich dan? De behoefte aan een specifieke circulair, op de bouw gericht Makersplaats. Een bouwexpo.

Podium heeft intussen diverse pop-up Makersplaatsen gerealiseerd waaronder als programmaonderdeel WeMakeThe.City. Deze dag was in samenwerking met de Gemeente Haarlemmermeer georganiseerd naar aanleiding van de tentoonstelling Van Water, Land & Lucht. Zowel kinderen uit PO en jongeren uit VO en MBO ontwierpen aan nieuwe landschappen en woonvormen, van 'Tiny Houses' tot 'Wonen bij de Boer' en modellen voor de luchthaven van de toekomst, met wonen, intelligent vervoer en techniek. Een parallelle lezing kwam vanuit 'Afvalstromen' en vormde extra voeding voor het werken met restmaterialen. Samen met het Natuur en Milieucentrum werden presentaties georganiseerd van warmtepompen, hololensen en kweekmethoden.

Bereik: > 15 kinderen / 35 jongeren
Passief vanuit symposium Afval C-Bèta
> 75

Podium werkt met partners waaronder het NOVA college en C-Bèta verder aan de realisatie van een lokale maakplaats en een circulaire bouwexpo. Geen nieuwe maakplaats zoals elders al bestaat maar toegespitst op de kernkwaliteiten van Haarlemmermeer.

Voedselverbindingen in de MRA

In het voorjaar organiseerde Podium een besloten ontwerpessie Circulair Voedsel MRA met C-Bèta, NMCX, Food council MRA (Arnold van der Valk, Jelle de Graaf, Sander de Koning, Jeffrey Spangenberg) over de positie van Haarlemmermeer binnen de MRA, de stand van zaken spelers, een inventarisatie van belanghebbenden, producenten en afnemers, de logistieke factor en de rol van lokale boeren op weg naar gemeenschappelijk beleid en programmering.

Op Wereldvoedseldag

organiseerden C-Bèta en Podium de dialoog impact voedselkeuzes thuis & werk. Saskia Mulder sprak vanuit de publicatie 'Verborgene Impact' van Babette Porcelijn en Thomas Lutikhoud, oprichter Wastewatchers, vertelde over inzet van data tegen voedselverspilling en de impact van voedselkeuzes thuis en op het werk.

Bereik: > 90 deelnemers uit ontwerp, circulaire economie, beleid, productie, horeca

Voedselproductie blijft een ontwerp-opgave: de locatie, typologie bedrijfsvoering, productieketen passend bij de betrekkelijk kleine kavels van de polder en de verzilting. Er zijn vele spelers die hun belang najagen en gemeenschappelijke platforms zoals Voedsel Verbindt. Een pauze in programmering is wat betreft Podium op z'n plaats. Op het juiste moment wordt het weer opgepakt, want voedselproductie is onderdeel van een integrale circulaire opgave en bouwsteen van een betere luchthavenregio.

Podium voor Architectuur

BIJDRAGE AAN DOELSTELLINGEN VAN HET STIMULERINGSFONDS

Het Activiteitenprogramma 2019 van Podium is gericht op integraal ontwerpen aan de ruimtelijke inrichting met de focus op een breed publiek van diverse leeftijden en leefstijlen, voor wie en met wie Podium werkt aan dialoog, ontwerp, kennisverspreiding, experiment en innovatie in Haarlemmermeer.

De zoektocht naar participatie is onderliggend, de lading behoeft de komende jaren herijking, wellicht een nieuwe definitie. De vraag blijft in hoeverre bewoners gehoord, genoteerd en gehonoreerd kunnen worden in relatie tot het scheppen van verwachtingen.

De roep om experiment in het gebied weerklinkt vanuit betrokken bewoners en ondernemers. De lokale overheid lijkt een terugtrekkende beweging te maken, volgend in plaats van leidend; de functie van Podium als neutrale partij en aanjager van vragen over de ruimtelijke ontwikkeling wordt groter; een constante factor, met het vermogen om te initiëren en te organiseren vanuit niets anders dan het belang van de inhoud.

De inhoudelijke meerjarige programmering met toekomstgerichte actualiteit is ontwikkeld in samenspraak met adviseurs, programmaraad, adviseurs en samenwerkingspartners. Centraal staan ruimtelijke ontwikkeling, (landschaps)architectuur en stedelijke ontwikkeling met cross-overs naar verbeelding, ontwerp, e-cultuur en productvormgeving.

Steeds meer concrete vragen komen vanuit jongeren, bewoners die meer bouwvrijheid willen en duurzaamheid, ondernemers

die samenwerking zoeken en ontwerpers, de inhoud komt steeds meer vanuit de samenleving. PvA streeft al jaren naar cross overs tussen de langlopende thema's.

In 2019 werd de inhoudelijke verbinding steeds sterker, zoals blijkt uit het verslag. Grote thema's functioneren als kapstok maar de jassen kunnen verhangen worden. Het is wel een opgave om het een en ander te communiceren.

Op de website staat in de menubalk 'wat we *doen*' - dat vraagt om nadere invulling.